

Asdalvej 45. "Kærgård Mølle" matr. nr. 7d-Bjergby By, Bjergby. 4924 m2.

Niels Madsen køber i 1854 en parcel lige øst for sin egen gård, op mod vejen fra Bjergby mod Asdal. Samme år opførte han en vand- og stubmølle - en hollandsk vejrmølle, der havde navnet "Kærgård Mølle". Møllen blev drevet af Niels Madsen med en ansat møllerkarl indtil 1867, da møllen bliver solgt til Thomas Sørensen (kun medejer i en måned) og Severin Frederiksen, som i 1869 fik tilladelse til at opføre en møllerbolig. I 1884 solgte Severin Frederiksen møllen til Lars Christian Christensen, der i 1887 solgte til Søren Christensen og Annæus Nielsen.

Enkefru Wøhlk ejede ejendommen i ca. 1 år, A. C. Hansen i ca. 2 år, inden Anders Andersen ejede møllen fra 1901 til 1911. Fra 1911 til 1929 ejede Søren Christensen og Emil Therkildsen møllen.

Herefter blev ejendommen, der også omfattede et mindre landbrug på 4 tdr. ld., købt af Hans Alfred Thomsen, der i 1939 nedbrød møllen, der var blevet for gammel og skrøbelig.

I 1941 opførte Hans Alfred Thomsen en ny mølle – i mindre format – men ellers nøjagtig som den større mølle med krøjeværk, vinduer og døre – og absolut funktionsdygtig.

Selvbyggermøllen blev brugt til at male ejendommens korn.

Møllen blev revet ned omkring 1960.

12/11 1985 købte Hjørring Kommune kommunen arealet og udlagde det til industrigrunde.

En del af grunden er nu en del af Genbrugspladsen, der har adressen: Asdalvej 53.

*Hans Alfred Thomsen
I døren til møllen.*

*Violin bygget af
Hans Alfred Thomsen*

*Hustru Anna Thomsen
med sønnerne
tv. Freddy Sigfred og Ove th.*

Hans Alfred Thomsen, født 1900, død 1985, var en mand med mange talenter. Han var bl.a. meget musikalsk og en dygtig violinspiller og violinbygger!

Vi møder ham her i et avisinterview, hvor han fortæller om sin mølle og sine violiner;

En Mand og hans syv Violiner

I Dag snakker man i Bjergby om Hans Alfred Thomsen, fordi han eksperimenterer med Violiner og har sine egne Ideer om de Ting, ligesom man snakkede om ham, da han byggede en Mølle

Paa en Bakketop i Bjergby ligger en lille Ejendom med Tagryggen skudt op mod Vestenvinden, der i et næsten uendeligt Jag gaar over det aabne Landskab. Jorden omkring Huset er karrig, og i den Smule Have, som ligger foran Stuevinduerne, staaer Smaabuske og lidt visne Staudplanter brødt for Tilværelsen. Flagstangen svaajer frem og tilbage i en duvende Rytme. Men den staar solidt i sin Fod: En gammel Møllesten, som vejer sine godt 1000 Kilo.

En Snes Meter fra Husgavlten staar en lille Mølle, sort og med en Stump flosset Sejl blafrende i den ene Vingarm. Hatten sidder fast, fordi den ikke er blevet smurt, men der er ogsaa Vestenvind nok til, at det Korn, der skal bruges paa Ejendommen, kan blive malet, naar Vinden er i det Hjørne. Og mere forlanges der ikke af Møllen.

Der er i Tidernes Løb blevet snakket meget om den Mølle i Bjergby Sogn. Hans Alfred Thomsen, som bor paa Ejendommen, byggede den selv i Begyndelsen af 40-erne, efter at den rigtige hollandske Mølle, som laa lidt derfra, nogle Aar i Forvejen var blevet revet ned, fordi der ikke mere var Brug for den.

— Jeg savnede Møllen, da den var væk. Den ligesom hørte hjemme i Landskabet. Og saa byggede jeg altsaa den ny. Nu har den staaet i en halv Snes Aar, og den skal nok holde min Tid ud — og længere endda...

I de sidste Aar har de gode Bjergbyboere igen snakket om Hans Alfred Thomsen. Men nu af en helt anden Aarsag:

Thomsen reparerer Violiner. Ja, han eksperimenterer tilmed med dem, og han har sine egne meget særprægede Ideer om de Ting.

Og det, at en fhv. Møller, nu Arbejdsmand og Landbruger piller ved saa følsomme Ting og tilmed eksperimenterer, er højst aparte. Det maa der snakkes om — med en Del Skepsis i Stemmen, maaske, men samtidig en Anelse ærbødigt, fordi Thomsen her har noget, som han er ene om paa Stedet.

Før spillede Klarinet paa en Trællis.

Egentlig er det hele en gammel Historie som begynder i Brønderslev for snart 50 Aar siden. Thomsens Mor var meget musikalsk, Faderen

Hans Alfred Thomsen i Døren ind til Møllen. I Baggrunden et Glimt af Huset med det Tag, han selv lagde paa.

en Klarinet, og adskillige af de ti Søskende, som voksede op, har siden haft ikke ringe Forhold til Musikken, i hvert Fald efter Amatørbegreber.

Thomsen selv spillede Violin og Fløjte. Engang imellem slaanter han ogsaa en Kornet, som en af Brødrene var den lykkelige Ejer af, men i saa Fald blev han sendt udenfor Husets Vægge for at spille.

I de yngre Dage blev der spillet til Baller og Høstgilder i Forsamlingshuse og Lader.

— Jo, jeg husker engang, Stads-Jens fra Ø. Brønderslev og jeg skulde spille til et Høstgilde. Vi blev stablet op paa Podiet men det var smaat med Lyset, og vi havde vældig Resvær med at læse Noderne til de moderne Stykker. Naa, vi kom da i Gang, men en Snes Takter henne gik vi helt i Staa. Stads-Jens paa-kaldte Assistance hos forskellige underjordiske Magter, mens jeg foreslog, at vi skulde prøve en Vesten-om eller en Polka. For dem kunde vi. Og saa fik de en af de gamle ...

Men saa i 1929 blev Thomsen gift, og han og Konen flyttede ind i et faldetærdigt Hus paa Bakketoppen i Bjergby, og i Aarene derefter var der nok at gøre. Jorden skulde passes, Møllen ogsaa, og samtidig tog Thomsen — som han stadig gør — Arbejde hvor det nu var at faa, foruden at han satte hele Ejendommen i Stand. Han lagde bl. a. selv nyt Tag, for det bogstaveligt talt regnede ned i Sovekammeret, da den første af de to Sønner blev født. Siden er meget blevet repareret, og nu er Huset tæt og solidt.

Senere kom saa det med Møllen, der blev nedlagt og til en vis Grad genrejst.

Det er Molekylerne —

Men Violinerne?

— Ja, det er nu snart mange Aar siden, vel omkring den halve Snes. Det var, da jeg var færdig med Møllen derude, at jeg begyndte at eksperimenterer med at sætte Klang i Violinerne. For det er Klang, der betyder noget, altsaa dette, at Violinen selv svinger ude naar man har løftet

Jeg reparerede en gammel Svend, som ikke gav mig mange Øre værd. Bag- efter gav jeg den en Gang Lak, og saa var den færdig med at spille. Det lod skrækkeligt, naar jeg rørte ved den, og det ku' jeg ikke rigtig for- staa, for den var sat rigtigt sammen. Men der var ikke andet at gøre end at spekulere over Tingene. Og saa var det, jeg kom i Tanker om Stradivarius. Han byggede Violiner af en bestemt Træsart, som fandtes dernede i Cremona, Træ, som fik en særlig Karakter gennem Jordbunds- forholdene og Solens Paavirkning. Men det maa for ham, saavel som

for andre, have været vanskeligt at skaffe Træ, som overalt var lige haardt. Og derfor tror jeg, Stradi- varius lagde Træet i en eller anden Opløsning, før han byggede sine Violiner.

— Og det gør De ogsaa?

— Nej, jeg behandler Violinerne med Gelatine, for i Gelatinen findes Molekylerne, og det er dem, der giver Violinen Klang. Lakken binder Træet, saa det ikke kan svinge med. Gelatinen laver derimod et Hulrum mellem Lakken og Træet, og naar først det er der, kan Violinen synges ud. Derfor bliver Gelatinen det vigtigste ved en Violin.

Jeg er ogsaa tavs!

— Andre hævder, at Træet er det vigtigste?

— Ja, det ved jeg nok, og selvfølgelig betyder Træet noget. Dets Haard- hed i Violinens forskellige Dele spil- ler skam en stor Rolle, og lige saa- dan er det med Harpiksen. Harpiks binder Træet sammen, gør det usmi- digt. Derfor skal den neutraliseres, uden at den forstøver og helt for- svinder. Men det er nu Gelatinen, som er det afgørende.

— Hvordan fremstiller De Gela- tinen?

— Det gælder jo om at finde en Vædske, som vil sætte Molekylerne øverst i en Flaske . . . Men jeg er nu ikke saa meget for at sige noget om de Ting. Der er jo Mystik med i det.

— Og hvori bestaar Mystiken?

— Ja, det er jeg ikke saa glad for at sige. Stradivarius tog sin Hem- melighed med i Graven, og jeg . . . ja, jeg er allsaa ogsaa tavs . . . Men vi kan da se den.

Og fra Køkkenet henter Thomsen en lille støvet Flaske. En paaklistret Seddel fortæller, at det grønne Flu- dium med den graahvide Overflade er »Silatine«, selve Hemmeligheden ved det hele.

— Det graahvide, det er Moleky- lerne. Ved 6 Graders Varme bliver Vædsken flydende, og saa smører jeg den paa Violinerne med en Klud.

Man skal være oplagt.

Thomsen har syv Violiner hängen- de paa Væggen i den lille, lavloftede Stue, hvor Moblerne trykker sig sammen, mens Familiemedlemmer og Venner fra gulnede Portrætter paa Væggene ser til. De fem er hans egne, mens de sidste to er paa Besøg for at blive repareret. Han tager dem ned, en efter en, viser dem frem og forklarer deres Forskelligheder i en hastig Ordstrøm, fyldt med Special- udtryk som Vibrationszone, Baspin- de og Klangeffekt, og bagefter giver han Lydprøver. Hele Buens Vægt bliver lagt over Strengene, og Toner- ne skærer gennem Luften.

— Nej, jeg er ikke rigtig oplagt til at spille . . . Man skal være oplagt . . .

Violinerne bliver hængt paa Plads. — Det er en Skam, min Kone ikke er hjemme. Saa skulde vi have haft noget Kaffe. Men jeg kan da godt prøve, om jeg kan brygge noget sammen, Eller vil De ha' en Bajer?

Vi bestemmer os begge for Bajeren, og Thomsen gaar ud i Køkkenet. Lidt efter raaber han:

— Ka' De tage den af Flasken? Ellers kunde jeg maaske nok finde et Glas . . .

Og saa snakker vi om Vind og Vejr, mens de dugvaade Flasker hviler koldt i Hænderne. Husets ene- ste Cigar har jeg faaet overladt. Gæstfriheden har gode Dage her paa Stedet.

En ægte Stradivarius?

Efter Øillet viser Thomsen sin Stolthed frem, en Violin af Udseende omtrent som de andre. — Men — Inde i Bunden sidder en støvet Lap Papir med den berømte Signatur: »Antonius Stradivarius Cremonen- sis faciebat Anno 1715« . . .

Staar man her i en lille kakkel- ovnsvarm Stue med et Mesterværk til en Million Kroner i Haanden? Skulde dette være en af de godt 600 Violiner, som endnu er bevaret af den gamle Mesters Produktion?

— Jeg tør ikke sige, om den er ægte, siger Thomsen, mens en Haand

stryger varsomt over Træets buede Flade. Det skal der en Fagmand til at afgøre?

— Og det regner De ikke Dem selv for at være?

— Naa . . . Jeg har kun mine Teorier . . . Men nu skal vi ha' lidt Musik.

Og saa spiller Thomsen paa den formodede Stradivarius. Først en gammel Kilnkevals, saa Polka'er og Hopsa'er. Den ene Melodi tager den anden ved Haanden, og til sidst bliver de en hel Kæde af gamle Toner. Tankerne danner Billeder af Høstgilder i støvede Lader og Baller i kolde Forsamlingshuse, og da det sidste F af »Snedker Pedersen's er forsvundet, sukker Thomsen:

— Ok ja, jeg kan i Hundredvis af den Slags. Men dem spiller man jo aldrig mere . . . Kunde De høre, der var Klang i Violinen? Det er jo sær- geligt, at der kun findes saa faa Violiner med den rigtige Klang. Tag alle de kendte Orkestre og Solister og hør paa deres Violiner. De er døde i Tonen. Tag Violinvirtuosen Endre Wolff. Han har jo ikke engang en ordentlig Violin. Det er hans Evner, der skaber Musikken, hans Teknik, for Violinen er ikke meget værd. Eller Wandy Tvorek. Han skulde købe en bedre. Ja, jeg ved nok, hans Violin har kostet 10—15,000 Kr., men der er ingen Klang i den.

— Hvor faas da en god Violin?

— Ja, det er ikke let, for . . . Jeg har jo mine gelatinebehandlede, og nu er der ogsaa en svejtsisk Profes- sor, som har fundet en Slags Gela- tine ganske vist fire Aar senere end jeg. Og vi er, saa vidt jeg ved, de eneste . . .

Allerhelst vil jeg selv spille.

— Har De læst Dem til Deres Vi- den om Violiner?

— Nej, jeg har mest eksperimen- teret.

— Men Stradivarius?

— Jeg kender hans Violiner, fordi jeg studerer de forskellige Typer, jeg faar mellem Hænderne, og saa paa den Maade, forstaar De. Men lidt har jeg da ogsaa læst.

— Hvad siger Deres Kone?

— Hun er skam selv musikalsk. Hun har sunget i Sct. Cathrine Kir- kekor i Hjøring. Drengene er ogsaa musikalske, den store spiller helt godt.

— Gaar De til Koncert?

— Nej, jeg holder mig til Radloen. Jeg vil helst høre Haydn. Der er saa mange som snakker om Bach og Beethoven, og de har gode Ting for Violin. Men Haydn . . . ja, han har ligesom forstaaet Violinens Sjæl. Og saa vil jeg da forresten ogsaa gerne høre Værker af Buxtehude.

Allerhelst vil jeg dog selv spille, alene eller sammen med andre. Det faar man ligesom mere ud af. Og husk saa paa, saa spiller jeg paa mine egne Violiner, maaske endda en ægte Stradivarius . . .